

อาเนาะลีตาร์

เปอร์นุริส บูวารา

ก่อนที่มะแจะนั่งลงที่พื้นตรงนอกชาน เขารู้สึกตาพร่าด้วยแสงฟ้าแลบเป็นประกายวูบวาบ ด้วยความกลัวเขารีบกระโดดยเข้ามาข้างในก่อนที่ฟ้าจะผ่าต้นไม้บริเวณหน้าบ้านและทันใดนั้นเองมะแจะเห็นนกเขาชวาตัวหนึ่งบินถลาเข้ามา □

เรื่องสั้นประจำฉบับ

- 1 -

เมฆฝนตั้งเค้ามาเหนือเขาบูโด
สายลมพัดโหมเอาดอกดองกิ่งร่วงหล่น
มะแฉบับเสียดายที่ผลไม้มิให้ผลไม้มิเต็ม

ที่อีกแล้ว เขาเอนหลังฟังราวไม้นอก
ชานทอดสายตามองดูกรงนกเขาชวาที่
ว่างเปล่า มันว่างเปล่าพร้อม ๆ กับที่เขา
สูญเสีย แวซงเมียรักเมื่อเดือนที่แล้ว
ภาพวันนั้นยังฝังอยู่ในความทรงจำ...
ภาพที่เขาเห็นร่างกายคนรักแหลกเหลว
ด้วยพิษสงของกบระเบิดบนคานข้าง
บ้าน บนคานหรือเนินเขาที่เธอขึ้นไป
หาทุเรียนหล่นเพื่อนำมาให้แจะ

มะยิบตรน้อยและเขาซึ่งรอคอยอยู่ที่
บ้าน

สายลมพัดหนักขึ้นทำให้จากเก่า ๆ
บนหลังคานอกชานพะเอิบพะยอบ มะแ
วางเชือกว้าวที่ควั่นยังไม่เรียบร้อยแล้ว
ลุกขึ้นไปล้างมือล้างเท้าเพื่อทำ
ละหมาดซุฮ์รึน้อมระลึกถึงพระผู้เป็นเจ้า
ตามกิจวัตร เสร็จแล้วกลับมาที่นอก
ชานอีกห้องฟ้ายามบ่ายยังมีครีမ် สาย

ฟ้าแลบแปลบปลาบ และเสียงฟ้าร้อง
นำกล้วเขาเป็นห่วงแวมะยี่ซึ่งยังไม่กลับ
จากปอเนาะ และคงจะกลับมาด้วย
ร่างกายที่เปียกปอนอีกเช่นเคย

ก่อนที่มะแอะจะนั่งลงที่พื้น
ตรงนอกชาน เขารู้สึกตาพร่าด้วยแสงฟ้า
แลบเป็นประกายวูบวาบ ด้วยความ
กลัวเขารีบกระโดดลอยเข้ามาข้างใน
ก่อนที่ฟ้าจะผ่าคั่นไม้บริเวณหน้าบ้าน
และทันใดนั้นเองมะแอะเห็นนกเขาชวา
ตัวหนึ่งบินตกลงเข้ามาในบ้านด้วยกิริยา
อาการเหมือนที่เขาเป็นไปในขณะนี้
มะแอะว่าเจ้านกน้อยไว้อย่างรวดเร็ว
ตัวของมันสั้นเทา และขึงสะดุ้งเมื่อ
เสียงฟ้าผ่าดังเหมือนโลกนี้จะสิ้น
สะเทือนไปทุกตารางนิ้ว....แล้วฝนก็เท
กระหน่ำมาปานฟ้ารั่ว

ครูต่อมาฝนหายฟ้าสว่าง.....
แสงแดดขามบ่ายสาดแสงอ่อน ๆ
ให้ความสว่างไสวอีกครั้ง รุ่งเจ็ดสี่ห้า
สายสวยงาม แต่ความสวยงามยามนี้ไม่
ช่วยให้มะแอะเพลิดเพลินใจเท่าที่ได้ค้น
เขาชวาตัวน้อย เขาค่อยบรรจงสอดใส่
เข้าไปในกรงเก่า ๆ มันกระโดดโโดดเต็น
ด้วยความเร็งรำ

เจ้านกน้อยเป็นนกตัวผู้ หัวโหนก
ท้ายทอยยาว ขอบตาเหลืองเหมือนทอง
ลำคอพองใหญ่ ลำตัวคล้ายคอกบัว สีขน
เป็นสีละอองควันไฟ แลมลายขนเป็น
กันหอย สองตีนแดงใสเหมือนชาดทา...
มะแอะยอมรับว่าเขาได้นกคิมไวในกำมือ
อย่างไม่คิดฝัน ที่แล้ว ๆ มาต้องไป
ค่อนข้างมาจากป่า หรือใช้ช่างไม้ให้คน
บินมาติดตั้งจึงจับได้

- 2 -

แวมะยี่กลับจากปอเนาะเย็น

วันนั้น เด็กน้อยรู้สึกพิศวงที่เงาหรือพ้อ
ของเขาไม่ได้หันหน้ามาทักทายพูดเล่น
เช่นวันก่อน ๆ แวมะยี่วางหนังสือ
ที่นอกชานแล้วมองไปที่เงาและที่กรงนก
เด็กชายวัยสิบขวบอิมที่มุมปาก “เงาได้
มาจากไหน สวยด้วยซี”

“มันมาพร้อมกับสายฟ้า เงาจึง
ตั้งชื่อว่า อาเนาะลีตาร์หรือลูกสายฟ้า”
มะแอะพูดพร้อมกับคิดนิ้วให้กับนก
เขาชวาด้วยความภาคภูมิใจ “แวมะยี่ดูซิ
มันเป็นนกชั้นดี มีขนสร้อยรอบคอถึง

ฝนเริ่มขาดเม็ด แต่แวมะยี่ยังนอนนิ่ง ไม่มีเสียงครวญคราง
มะแอะโยนผ้าเช็ดตัวนกและกรงนกที่โต๊ะแล้วหันมาดูลูกชาย
คิวของผู้เป็นพ่อขมวดเข้าหากัน. □

3-4 ชั้น ช่วยป้องกันภัยให้เราด้วย
และปากอย่างนี้เรียกราชหงส์ คือปาก
ส่วนบนตรงและใหญ่กว่าปากล่าง”

มะแอะผู้รอบรู้เกี่ยวกับนกเขาชวา
บอกให้ลูกชายฟังฟังต่อไปว่า “เกล็ดที่
ขาเหมือนเกล็ดพญานาค เงาจับแล้วมีถึง
40 เกล็ด นับว่าเป็นนกชั้นสูงมาก ขน
หางมี 19 เส้น และขนปีกมี 16 เส้น
ล้วนให้ผลดีทั้งนั้น”

“เงาอย่าให้ใครอีกนะ เสียขาย
อาเนาะซึ่งอดตัวเก่าที่ให้ผู้แทน แต่ไม่ได้
เงินตอบแทนเลย” ลูกชายพูดพลางเดิน
เข้าไปในครัว

มะแอะหัวเราะชอบใจ “ผู้แทน
เขาคินี่ถูก ค่อยไปอาจฟังได้อย่างน้อย
เขาอาจช่วยติดต่อโรงเรียนให้ลูกได้
เรียนสูง ๆ เหมือนโต๊ะครูบ้านเรา”

แวมะยี่ไม่สนใจคำพูดของเงา
เด็กน้อยค่อยคดข้าวใส่จานพร้อมกับ
ลาดน้ำบูดูที่เหลือจากมือที่แล้ว เขากิน
ด้วยความหิวจนลิ้มเรียกเงา แต่มะแอะ
ไม่หิวแม้แต่น้อย เพราะกำลังขุ่นอกขุ่นใจ
ที่ได้ของโปรดตัวใหม่ ธรรมดาเขาเป็น

คนสนใจนกเขาชวา ชอบไปดูเพื่อน
บ้านที่เลี้ยงนกมาก ๆ ชอบไปฟังคน
มีความรู้เล่าถึงลักษณะนกดี ๆ และ
ชอบไปดูเมื่อการประกวดนกเขาชวา
รางวัล แต่กระนั้นก็ตาม มะแอะไม่ชอบ
เลี้ยงนกยกเว้นแต่ตัวที่โปรดปรานจริง ๆ

เด็กน้อยกินข้าวอิมแล้วกลับออก
มาที่นอกชาน และเห็นเงาของเขานอน
เอกเขนกนอนน้อย และหันมาพูดว่า
“แวมะยี่ฟังเสียงร้องซี มันเป็นนกเสียง
ใหญ่ดังกังวาน จังหวะขันซ้ำ ๆ ปลาย

เสียงลมเหลือเกิน เนะฟังซีร้องเป็น
3 จังหวะ ว้าว-ตะ-โอง, ว้าว-ตะ-โอง
อย่างนี้ต้องเข้าประกวดชิงรางวัลแน่

ลูกชายสั้นสีริมะ “ผมฟังไม่เป็น
หรือว่า แต่เงาหัวข้าวแล้วหรือยัง?”

- 3 -

หนึ่งเดือนผ่านไป...มะแอะยอม
รับว่าตั้งแต่เขาเลี้ยงอาเนาะลีตาร์ เป็น
ผลให้ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น มีการ
ประกวดนกเขาชวาที่ใด ๆ ไม่ว่าที่
นราธิวาส ยะลา ปัตตานี สตูล และ
สงขลา หรือข้ามฝั่งไปที่มาเลเซียและ
อินโดนีเซีย เขาต้องไปร่วมรายการทุก
ครั้งและทุกครั้งก็คว้ารางวัลชนะเลิศ
กลับมาด้วยความภาคภูมิใจ บรรดานก
เขาชวาที่เคยเป็นเลิศมาก่อนก็ยอม
ศิโรราบแก่อาเนาะลีตาร์

มะแอะนำเงินมาสร้างบ้านใหม่
เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้สองชั้น และมี
เครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมไม่ว่า

เป็นรถยนต์ ทีวีสี และวีดีโอเทป ผู้ที่ไปเยี่ยมบ้านมะแอกทุกคนต่างพิศวงที่เห็นด้วยรางวัลขนาดยักษ์เป็นจำนวนร้อย ๆ ด้วยที่วางโซฟาไว้เต็มห้อง ด้วยเหล่านี้มะแอกับมาพร้อมเงินสดจำไม่ได้ว่าได้มาเมื่อไรและที่ไหน?

กรรณกานาณะลีตาร์นั้นก็ประดิษฐ์ประคองสวยงาม ไม่มีใผ่ซี่เล็ก ๆ ทุกซี่แกะสลักเป็นลายไทยและลายมลายูเล่นสีสดสวย ผักลุมกรงทั้งสี่ชายทำด้วยผ้าแพรสีแดง เหลือง เขียว และฟ้าสลับกัน ทุกชายผ้ามีลูกตุ้มหลากสีห้อยลงมาเพิ่มความเก๋ไม่น้อย คอยที่เกาะจับและที่แขวนกรงทำด้วยงาช้างแกะสลักลวดลายอย่างวิจิตรบรรจง ส่วนถ้วยใส่น้ำและอาหารทำด้วยแก้วเจียรในสวยงาม อาหารสำหรับนกที่ใส่น้ำด้วยทั้งสามมีข้าวเปลือกเมล็ดสั้น ทรายและเปลือกหอยทะเลปน อาหารเสริมอีก 2-3 อย่างเช่น ดอกหญ้าปากควาย เมล็ดผักเสี้ยน และเมล็ดถั่วเขียว

ทุกเช้ามะแอกักรรณกานาณะลีตาร์ขึ้นสูยอดเสาน้ำบ้าน เพื่อให้อาณะลีตาร์ได้รับความอบอุ่นจากแสงแดดอ่อน ๆ และฝึกฝนให้มันเชื่อกับการที่อยู่บนเสาสูง ๆ เพราะทุกครั้งที่เข้าแข่งขันต้องชักกรอกขึ้นสูยอดเสา และให้กรรมการฟังเสียงจากระยะไกลได้ด้วย

ประมาณ 20-30 นาที มะแอกดึงเชือกนำกรรณกลงมา แล้วนำอาณะลีตาร์มาพ่นน้ำ ก็ขอมน้ำสะอาดเต็มปากแล้วพ่นให้ถูกตัวนก หลังจากนั้นก็ทำความสะอาดกรง โดยเฉพาะพื้นกรง เช็ดถูเป็นเงางาม และแถมขนมกตัวโปรดในใจว่า “ดูซิแม่แต่ข้าอาณะลีตาร์เหมือนจอมปลวกน้อย ๆ ช่างวิเศษอะไรเช่นนี้”

- 4 -

เกือบปีที่เดียวที่มะแอกไม่เอาใจใส่บุตรน้อยเท่าที่ควร แม้มีญาติพี่น้องบางคนมาช่วยอยู่เป็นเพื่อนบ้างก็ไม่ทำให้แวมะยิมมีความอบอุ่นใจ

เช้าวันหนึ่งมะแอกกลับมาที่บ้านหลังจากที่หายหน้าไป 2-3 อาทิตย์ เทียนที่เขาขำไปที่กลั่นดินและตรังกานูพร้อมกับคว่ำชัชชนะกลับมาอีกเช่นเคย

“พรุ่งนี้เจ๊จะไปไหนต่อครับ” ลูกชายถามด้วยเสียงละห้อย

“บางกอกโน่นแน่ะ ลูกจะซื้ออะไรบ้าง” มะแอกพูดพลางเอากรรณกแขวนไว้ตรงกันเสาหน้าบ้าน

“ไม่เอาอะไรหรอกเจ๊ ผมไม่สบายและไม่ได้ไปอาณะ 2-3 วันแล้ว...”

“คงเป็นหวัด เจ๊จะเอายาเม็ดสิ้ชมพูให้กินเดี๋ยวเดี๋ยวก็หาย...” มะแอกดึงลิ้นชักและส่งยาให้ลูกชายแถมบอก ว่า “เดี๋ยวจะไปตลาดสักครู่เย็น ๆ จะกลับ และจะซื้อรอเขาจะมาฝากพูดจบเขาเดินออกจากบ้านพร้อมกับแหงนดูท้องฟ้า ซึ่งสลัวด้วยเมฆฝนเลยหันมาสั่งว่า “ถ้าฝนตกช่วยเอากรรณกเข้ามาด้วยนะ...”

มะแอกออกไปไม่นานฝนเริ่มโปรยปราย พร้อมกับลมค่อยพัดจัดขึ้นตามลำดับ ดวงตาเด็กชายประสานกับดวงตานกน้อย ฝ่ายที่นั่งจ้องอยู่ที่พื้นกลับมองด้วยความครุ่น ปากเม้มสนิท ส่วนฝ่ายที่อยู่ในกรรณมองด้วยดวงตาใสแจ้ว พร้อมกับขยับปีกโค้งคอขึ้นรับเสียงลม และเสียงฝน

เด็กน้อยคิดและคิดว่า...แม้บ้านน้าอยู่น่าอาศัยกว่าเดิม แต่ทำไมมีแต่ความเจียบเหงว่าแห้ว เขาอยากอยู่บ้านหลังคาจากเก่า ๆ ตามเดิม จะได้พูดคุยกับเจ๊อย่างสนุกสนานทุกวัน

ลมและฝนโหมหนักขึ้น กรรณกที่แขวนถูกแรงลมดูโคลงเคลง ฝนสาดเข้ามาถูกเอาเนาะลีตาร์ มันบินวนไปวนมากล้ายกับขอความช่วยเหลือให้มันได้เข้าไปอยู่ในบ้านอย่างเด็กชายลูกเจ้าของบ้าน

แวมะยิมนั่งมองนกตัวโปรดของเจ๊ เขาอยากให้มันได้รับความทรमानบ้าง อยากให้รู้ว่าจิตใจที่เจียบเหงจากการไร้ความอบอุ่นนั้นมันมีพิษสงเป็นฉันใด?

- 5 -

ก่อนที่เด็กชายจะลุกขึ้นไปปฏิบัติตามคำสั่งพ่อ แต่ผู้เป็นพ่อวิ่งฝ่าสายฝนเข้ามาคว้ากรรณกไปแขวนไว้ในบ้านเสื้อผ้ามะแอกเปียกโชกไม่ต่างกับขนนกที่เขาทนุถนอม

หน้าตามะแอกยามนี้ดูขมึงทั้งด้วยอารมณ์โกรธลูกน้อยที่แกล้งดูคย และก่อนที่ลูกชายจะพูดพลันฝ่ามือขาของพ่อก็พาดลงที่แก้มอันบอบบางเป็นผลให้เด็กน้อยล้มถลาลงกับพื้น

ฝนเริ่มขาดเม็ด แต่แวมะยียังนอนนิ่ง ไม่มีเสียงครวญคราง มะแอกโยนผ้าเช็ดตัวนกและกรรณกลงที่โต๊ะแล้วหันมาดูลูกชาย ก้าวของผู้เป็นพ่อขมวดเข้าหากัน เขาค่อยสอดแขนเด็กน้อยขึ้นมา และแล้วหัวใจของมะแอกก็เดินถึด้วยความตกใจ...เพราะขณะนี้ร่างกายของแวมะยิร้อนประหนึ่งไฟ ผู้เป็นพ่ออุทาน “ยาอัลเลาะห์ ลูกของเจ๊กำลังเป็นไข้สูงทีเดียว”

มะแอกรีบอุ้มลูกน้อยตรงไปที่ทำกรรณนัยตำบล โดยไม่ได้หันมามองอาณะลีตาร์แม้เพียงชั่วเล็ง ตลอดจนเขาเป็นห่วงแต่แวมะยิ และยังคงคิดถึงแวมะยิที่ออกไป... □